

Přílohy

Příloha 1: Tabulka kategorií a kódů

Kategorie	Subkategorie	Kódy
Rodina jako sociální faktor ovlivňující motivaci k učení	Charakteristika motivujícího prostředí	Zájem rodičů Čas a pomoc rodičů Vzor v rodině Podporující rodinné prostředí Rodiče to umí dobře
	Výchova v rodině	Důvěra rodičů Demokratický přístup rodičů Rodiče vysvětlují Rodiče nutí k učení Rodiče zakazují Odměny a radost z dobrých známek Plány rodičů
	Sourozenecký vliv	Osobnost sourozence Pomoc sourozence
Učitel jako sociální faktor ovlivňující motivaci k učení	Charakteristika učitele, který motivuje	Učitel má autoritu Zájem učitele o žáky Trpělivost a vstřícnost učitele Učitel, který naučí Vtipný učitel
	Charakteristika učitele, který demotivuje	Nespravedlnost učitele Nuda ve výuce Učitel nepomáhá Učitel neumí vysvětlit učivo Špatné vztahy s učitelem a golem efekt Známky nic neznamenají

	Vyučování, které ovlivňuje motivaci k učení	<p>Smysluplnost učiva</p> <p>Hry ve výuce</p> <p>Zajímavé vyučování</p> <p>Příklady ve výuce</p> <p>Demotivující učení z paměti</p> <p>Nudné psaní do sešitu</p> <p>Nudné dlouhé výklady</p> <p>Informace a příprava na testy</p> <p>Způsoby hodnocení</p>
Vrstevníci jako sociální faktor ovlivňující motivaci k učení	Identifikace s vrstevníky z hlediska prospěchu	<p>Nechci být horší, než kamarádi</p> <p>Čas s kamarády místo učení</p> <p>Čas s kamarády jako motivace</p> <p>Společné zlepšení známek</p> <p>Podobné známky jako kamarádi</p>
	Vzájemná podpora	<p>Společná volba střední školy</p> <p>Sdílení informací o učení</p> <p>Vrstevnická pomoc v učení</p> <p>Škola je místo setkávání s kamarády</p>
Osobnostní specifika a zaměřenost	Vztah k učení	<p>Učení mě nebaví</p> <p>Učím se to, co mě zajímá</p> <p>Učím se jen, když je to nutné</p>
	Vize budoucnosti	<p>Dostat se na střední školu</p> <p>Dobrá práce a spokojený život</p>

Příloha 2: Ukázka rozhovoru

T: Tak na začátek bych potřebovala vědět, jaký máš vztah ke škole a k učení?

I: *No tak ke škole zrovna moc dobrý vztah nemám, ale to učení musí bejt, že jo. Tak musím mít dobrý známky, tak se snažim to nák překousat. Ale moc dobrý vztah k tomu není, prostě. Jako nechci, není to tak, že bych se rád učil. Takže spíš ten zápornej vztah.*

T: Jo. Takže je to taková nutnost. A jaký máš známky?

I: *No průměrný. Ty dvojky, trojky ted'kon.*

T: Tak to je docela dobrý. No a co si myslíš, že tě nejvíc motivuje k učení, když jsme si řekli, co je to ta motivace?

I: *No (smích). Jako asi ta budoucnost vlastně. Jakože nechci dopadnout špatně s budoucím životem. Že chci, abychom se měli dobře. Asi nák tak.*

T: A co tě dokáže nadchnout? Že si řekneš třeba: „Chci se jít tohle naučit, protože...“

I: *No, tak jako... (smích) Spíš jako takhle dobrovolně se moc neučim. Já se učim spíš jako, když prostě máme písemku a je to důležitá písemka, ale že bych se šel učit sám od sebe, to zase takhle není.*

T: Hmm. A plány do budoucna máš jaký? Říkal jsi, že se chceš mít dobře, tak co k tomu povede?

I: *Přemejšlel jsem...máma pořád, že hraju na tu kytaru, tak, že bych měl jít na nákou hudební školu a takový. No ale tak já přemýšlím o tom, že až vylezu z devítky, tak že bych šel do Prahy nebo do Kladna na elektrotechnika. Tam bych t vystudoval a zkusil bych kdyžtak maturitu. Udělat si to i s maturitou. No a pak už nevím, no. To už je na mě moc daleko.*

T: Takže maturitu bys chtěl?

I: *Jo, maturitu, to určitě.*

T: A chtěl bys dělat spíš rukama nebo se vidíš v kanceláři?

I: *Jako tak nák napůl. Rukama a zároveň taky v kanclu. Tak napůl, no.*

T: Myslíš si, že tvým rodičům zaleží na tom, jaký máš známky?

I: *Jo hodně.*

T: Jo? Jak se to pozná?

I: *Jednak podle jejich výrazu v obličejí, když přinesu špatnou známku. Podle toho výrazu v obličejí a podle toho štěstí, když přinesu dobrou známku.*

T: Takže se ti líbí, když jsou šťastný z dobrý známky?

I: *Jo, to je super.*

T: A to tě třeba motivuje?

I: *Jo, jako částečně jo. Většinou pak za to, když nosim špatný známky a zlobim, tak za to, tak mi za to berou nějaký věci. Třeba mobil mi zabavěj a tak. Tak se snažim, no.*

T: A co si říkáš, když ti zabaví ten mobil?

I: *No (smích)...to by se muselo vypípat. Ale tak většinou jako, dřív jsem hodně nadával, ale teď už to neřeším, teď prostě vim, že se mam učit, takže mi moc už ty věci neberou. Spíš mi jako zabavujou počítač, ale na to mam zase televizi, takže...*

T: Takže se jim to stejně nedaří, jo?

I: *No asi tak. Ale jako většinou se učim, takže ani nemuseji brát ty věci.*

T: Takže teď už seš rozzumnější?

I: *No jako už vim, že když mi něco zabavějí, tak už je něco špatně, takže se většinou du učit nebo du tátovi pomoct s něčim.*

T: A čím to je, že teď už ti to přijde lepší?

I: *No většinou tím, že jak mi zabavujou ty mobily, tak už mě to docela nudí, aby mi to pořád zabavovali a takový. A už je i na nich vidět, že je to nebaví a takový. Jednak jim tím šetřim čas a nervy.*

T: A sobě asi taky, ne?

I: *No mě taky (smích).*

T: No a co můžou udělat, aby ses cejtil motivovanej?

I: *No já nevim. Tak teďkon, jak je ten Ježíšek, že jo. Někdy jako dárky a takový, ale většinou to je tak, že mi třeba přidávají bonusy na počítači. Třeba vo dvě hodiny navíc a takový, že jo. Když mám průměr dvě hodiny tak na den na dva dny, tak mi k tomu přidají nějak čas.*

T: Takže když tě chtějí motivovat pozitivně, tak ti říkají, co dostaneš za odměnu?

I: *No, co za odměnu. Většinou.*

T: A to ti pomáhá nejvíc?

I: *Jo, to je úplně super.*

T: A když ti něco zabavěj? Co je lepší – když ti něco zabavěj nebo když ti slíbí nějakou odměnu?

I: *No když mi slíbí odměnu, že jo. Když mi něco zabavěj, tak mě to většinou spíš demotivuje.*

T: Že se ti pak do toho moc nechce?

I: *No, že sem prostě líněj.*

T: To chápu. Takže známky ti nějak kontrolujou v žákovský?

I: *Jo, většinou když přídu domu, tak pozdravim mámu a ona se zeptá, co bylo k obědu...tak máma hned na mě: „Tak ukaž žákovskou.“ Že jo, tak jí ukážu žákovskou, tam trojky, dvojky, takže většinou v pohodě.*

T: Takže to se nikdo nezlobí.

I: *Většinou ne.*

T: A rodiče mají jaký vzdělání?

I: *Ty jo, máma má maturitu, táta má taky jako střední školu, ale baz maturity. Já bych chtěl nák jako i dál. Za tu maturitu.*

T: Že by si chtěl na vejšku?

I: *No asi zkusit tu vysokou. Ale nevim.*

T: No to je dobrý, že máš takový cíle. A učíš se sám od sebe nebo teda musí rodiče tohle dělat?

I: *No jako většinou když píšem nákej test, tak si k tomu vlezu a párkrát si to přečtu. A pak napíšu test na dvojku, na trojku. Takže se učim sám, že si zalezu. Ale vážně jenom na důležitý testy. Jako na slovíčka a na takový, to se dá z paměti.*

T: A když něco pak pokazíš, tak to je doma zle?

I: *To zas né. Tak máma to bere s klidem. To se vždycky jako...máma to bere úplně s klidem, ta vždycky: No tak si to opraviš příště. Necháš se třeba přezkoušet. A takový. A táta, ten většinou: No ty seš vůl. A zase v pohodě. Ty to berou s klidem. Když to není třeba pětka. Tu čtyřku berou s klidem.*

T: Hmm. Takže se na tebe můžou spolehnout?

I: *Jo většinou jo.*

T: Tak to zní hezky. A sourozence máš?

I: *Jo, mam dvě mladší sestry.*

T: A jakej s nima máš vztah?

I: *Noo, tak jako s tou nejmladší, ta zatím jako moc nevotravuje, ta je zatím v pohodě, tak s tou mam dobrej vztah. S tou starší je to horší, no. Protože ta většinou votravuje i takovým způsobem, že mi třeba rozbíjí věci, nechtěně. Tak to už mě štve.*

T: No tak aspoň, že je to nechtěně.

I: *No ona to spíš vždycky svede na to, že je to nechtěně, no ale tak. Tak jsem jí dal permanentní zákaz vstupu do mýho pokojíčku.*

T: A ségra se učí dobře?

I: *Ta je v první třídě, ta má samý jedničky.*

T: A baví jí to, jo?

I: *Jo, baví. Ta vždycky: „Jo, škola, to je super!“ Že vždycky slaví, když jde do školy.*

T: Tak na to se hezky kouká, vid'?

I: *Jo no...ty jo. Aspoň, že už ji nemusim vodit do školy. Nejlepší tady v tý zimě.*

T: A to chodí naproti?

I: *Ne, na novou.*

T: Tak to je štreka. A jakým způsobem myslíš, že ovlivňuje tvoji motivaci učitel?

I: *No skoro žádným. Vlastně jako, mně jako učitel žádnou motivaci k učení nedává, mně jí spíš bere.*

T: Jak je to možný?

I: *Tak třeba pani učitelka Kováčová, ta je na to expert. Tam něco pokazim a ona přez záda: „Ty blbe!“ Takže tam mě jako spíš demotivuje k učení. To jako spíš přežívám, tu matiku. Ale jako mě učitelé něk nemotivujou k učení. Nevim...*

T: Myslíš, že to je neutrální?

I: *No asi tak. Oni si tam jedou nákej výklad, tak si to třeba zapisuju, ale většinou jako ne. Spíš ne.*

T: No a jak by tě teda mohli motivovat, ty učitelé?

I: *No asi jako podle mě nijak. Já s učitelem nemam zrovna kladnej vztah.*

T: A když by sis představil ideálního učitele, tak jak by vypadal?

I: *Já nevím. Asi nějaká hodná učitelka, ty sou tady tak tři, jinak tady všichni stojej za prd. Takže asi hodná učitelka, která to umí vysvětlit, nenadává. No aby hlavně nenadávala a uměla vysvětlit něco k výkladu. A to je asi všechno, to by mi tak nějak stačilo, no.*

T: A ty tři tady jsou hodný?

I: *Noo, jedna je tady taková hodná. Pani učitelka Hrubá, ta je úplně nejvíc...ta je prostě...*

T: Tu máte na angličtinu, že jo?

I: *No nemám, já jí právě nemám. My jsme tři skupiny na angličtinu a já mam Novou. Ta je taková neutrální, ale taky to umí vysvětlit jako.*

T: A když to umí vysvětlit, tak to je aspoň trošku motivující?

I: *No jako nevoderadí mě to. A když něco nechápu tak to vysvětlí a napíše to na tabulit, takže mam ještě čas to i vopsat a takový, no. Většinou je s takovejdlama učitelama kladnej vztah jako i s vostatníma žákama.*

T: A jak víš, že ta pani učitelka Hrubá je lepší?

I: *No jednak, protože už jsme jí měli dvakrát na supla, že sme ji měli dvakrát po sobě, protože pani učitelka Nová jela na dovolenou a vona byla hrozně hodná, přívětivá prostě, uměla to vysvětlit všechno, jako byla s ní i sranda celkem. Hlavně to umí vysvětlit a dá čas na to si to vopsat. Prostě podle mě dobrá učitelka. Není jako vostatní učitelky, že to pak smaže a vy si vopíšete půlku věty.*

T: Takže žádný stres?

I: *Žádný stres, pohoda.*

T: Tak to je teda škoda, že tě zrovna neučí.

I: *No to teda je. Já jsem jí prostě nikdy nechtyl. Vždycky jsem měl buď Novou nebo Procházkovou. Ta je spíš na tý temný straně. Ale jako jinak jsou vostatní učitelky v pohodě, no.*

T: A je tu nějaká nejmíň oblíbená?

I: *Kováčová.*

T: Jako kvůli tomu, že je přísná?

I: *Jako vona je přísná. Ale už když se na ní podíváte a myslíte, že máte něco špatně, tak ten její výraz...to už to radši vygumujete a nemáte tam nic, než abyste to měla špatně. Jako je takový, no...nebo dává třeba úplně nesmyslný poznámky. Jako mě dala poznámku za nevostrouhanou tužku. Byla to poznámka na tři řádky a měl jsem tam, že jsem měl nevostrouhanou tužku, no.*

T: A myslíš, že takovejde vztah k ní mají všichni?

I: *Jo, většina třídy jo. Tak 90 % třídy jo.*

T: A čím to je, že ty vostatní ne? Ona se k někomu chová jinak?

I: *No jo, no. Protože to jsou takový ty premianti třídy, co mají průměr 1, 01. Takže prostě to jsou takový ty špti.*

T: Takže na ty přísná není?

I: *Ne, na ty je úplně...oni mají třeba písemku na 4 a ona jim dá trojku.*

T: Takže pro tebe to, že je učitel přísnější není výhoda?

I: *Ne. Ale tak zase je výhoda, že teď jak už jsme v osmičce, tak už nedává poznámky a takový. Třeba, že si zapomenem sešit nebo pravítko a ona na ty poznámky kašle.*

T: Už to vzdala?

I: *No, už to vzdala.*

T: Jak by učitelé mohli zvýšit tvůj zájem o ten předmět?

I: *No asi jako, že by neměli bejt až tak přísný, měli by to vysvětlovat nějakou zábavnější formou, než že to napíšou na tabuli a opište si to, jo.*

T: A zábavnější forma, tu by sis představil jak?

I: *Třeba nějaký příklad, skupinový práce a podobně. Ty už jsme taky dlouho neměli. A nějakým takovým dle způsobem vysvětlovat ty věci, no. Že prostě naše učitelka na češtinu, ta to tam prostě jenom takhle napíše na tabuli a řekne opište si to, a pak k tomu řekne dvě slova. To zrovna není moc ideální.*

T: Takže to je demotivující?

I: *No.*

T: A čeho si na učiteli nejvíc ceníš? Krom toho, že je hodnej a vysvětluje hezky.

I: *Tak to nevim. To už mě asi nic nenapadá. Asi jako tím, že třeba Panu učitel Strakatý, ten se nám to snaží vysvětlit, oni na něj všichni tak ňák kašlou, tak aspoň, že má tu snahu jako, nás něco naučit. Tak jako takhle, no.*

T: Je trpělivej, jo?

I: No, je hodně trpělivej. Akorát si neumí sjednat pořádek, že jo.

T: Hmm. A toho máte na co?

I: *My ho máme na zeměpis a na přírodopis. A ten prostě on dělá chybu v tom, von si neumí sjednat pořádek a každěj tam z něj má srandu a takový a takže ho každěj ignoruje. A tímle způsobem, když najednou deme kontrolovat sešity, tak i když v něm nic nemáte, tak von: "Tak si to hlavně dopiš." Prostě on je hodnej až moc.*

T: Takže to je taky špatně?

I: *To je taky špatně.*

T: Ale zase si ceníš toho, že i přesto se furt snaží?

I: *Jasně no, toho si cením celkem dost. Většina učitelů už by to vzdala a dala by padáka. To už se nám povedlo asi u čtyřech.*

T: A čím to je, že zrovna k chlapovi nemáte autoritu?

I: *No nevim. Bud' to že je tady novej nebo, že z něj vycejtíme ňákou slabost a neumí si sjednat tu autoritu. To třeba u pana učitele Rovnýho, ten je úplně v pohodě. Ten si jí zjedná a je s nim sranda a o všechny rozbíjí propisky.*

T: A ten je přísněj teda?

I: *Ne, ten je v pohodě. On je přísněj jenom, když ho naštvete.*

T: Takže ten je dobrej?

I: *A je s nim i celkem sranda.*

T: To je taky plus?

I: *Hmm.*

T: Tak jakým způsobem ovlivňují tvoji motivaci vrstevníci - kamarádi, spolužáci?

I: *No tak jako oni ji spíš ňák neovlivňuju. Jako ňáký pozitivně, ňáký zase negativně? 60 % spíš negativně, že mě vytáhnou vod učení, ať jdu ven a takový a já většinou řeknu, že jo. Ale tak jako zase když třeba já chci jít ven a voni se učeť na ňákou písemku třeba z ájiny, tak zase voni nejdou, takže jako pohoda, takže já mam čas se učit na nějakou písemku z matiky, kterou třeba píšem až další tejden.*

T: Takže ty se jimi necháš zmanipulovat, abys šel ven a neučil se a oni tebou ne?

I: *No já jako většinou...Takhle, když pro mě přijdou a já se to učim jako jenom, že se to učim, abych to uměl, ne na žádnéj test, tak jako jdu ven, třeba v 8 přidu a jdu se to zase učit. Takže já to беру jako volnej čas.*

T: Ten je potřeba. A pak to zase doženeš?

I: *No, přesně tak.*

T: Tak to není zas tak negativní ovlivňování.

I: *Zas tak moc ne, no. Ale většinou...Jednou mě vytáhli, že jsem se měl učit na pololetku a voni mě vytáhli ven. Tak jsem šel. Byla nějaká párty, tak jsem šel, přitáh jsem domu v 11 a máma, kde jsem byl a: „To mi ani nemůžeš zavolat?“ Tak jsem ji ukázal rozbitěj mobil a: „Když ono to nejde.“*

T: Hmm. To pak teda negativní je.

I: *No to jsem měl problém, no. To jsem pak měl i zaracha.*

T: A jak dopadla pololetka?

I: *No to jsem měl za 4. (smích) Ale já jsem blbec k tomu nic nevěděl, páč sem neměl čas se učit, že jo.*

T: A pak sis to opravil?

I: *Pak jsem si to opravil, no. Mě nechal ústně vyzkoušet, tak jsem si to opravil a pohoda. Z toho jsem měl nakonec dvojku, takže tak nějak trojku. Máma nad tím mávla rukou.*

T: A když si říkal, že těch 40 % kamarádů pozitivně?

I: *No to je jako tak, že já pro ně du, ať jdou ven, tak jsme chvílku venku a já: „Nebudem z něčeho psát?“ a oni: „Já myslim, že budem psát z těch vět.“ A takový...že mi řeknou, co se mam naučit. A většinou využíváme to, že jedna skupina je v ájině napřed, takže a voni dávaj do všech testů stejný věci, tak si většinou řeknem, co tam bylo a ty věty se naučíme nazpaměť jako básničku.*

T: Takže to je podle tebe pozitivní motivace? (smích) Že si řekneš, tak já se to podle nich naučim...a víš přesně, co se máš učit?

I: *(kýve) Nebo třeba i učitelky nám řeknu, že budeme psát z nákejch dvou stránek, tak se je naučíme, abysme neměli zbytečně špatný známky.*

T: A to ti přijde teda dobrý?

I: *Jo, to mi přide dobrý.*

T: Když ti teda řeknou přesně, co bude v testu.

I: *No jako né úplně přesně, ale že si třeba vytáhnou nějaký 4 cvičení z těch dvou stránek nebo z jedný stránky. Ať se prostě naučíme celou stránku a že tam prostě nějaký cvičení z toho bude.*

T: Takže jasné pokyny k testu?

I: *Jo.*

T: A když si říkal, že se rozhoduješ, kam půjdeš na tu střední, tak půjde s tebou nějak kámoš?

I: *No právěže hodně. Pude se mnou asi 8 lidí dalších.*

T: A to seš rád?

I: *No to sem rád. Jako moje kamarádka ta šla na střední, že tam neměla vůbec žádný kamarády a ona tam šla sama. Vona je taková, no že si musela hledat nový kamarády, takže ji trvalo hrozně dlouho, než se začlenila do kolektivu a takový, no. Takže většinou, že tam jako choděj ze škol po čtyřech, po pěti, aby se mohli rovnou s někým bavit.*

T: To je určitě lepší, no. A kdyby nikdo nechtěl jít na tu školu, co ty a chtěl by jít na nábou, co by tě třeba tolik nezajímala nebo by byla horší, třeba učňák?

I: Já bych šel pořád na toho elektrotechnika. Pořád bych šel na tu střední.

T: I za cenu, že bys tam šel sám?

I: *Jo. Protože ono jde jenom o to, abychom pak dělali práci, co nás baví a taková, že jo. A s kamarádama se můžu vidět všude, že jo.*

T: A třeba by sis tam našel nějaký jiný, který by zajímalo to samý...

I: *Jo, přesně. Asi tak, no.*

T: Takže to by neovlivnili, jo?

I: *Ne, to ne.*

T: Ale to jestli se učíš, tak to jo? (smích)

I: *No to jo. (smích)*

T: No, a když by ses zamyslel, kdo z těch tří kategorií ovlivňuje tvou motivaci nejvíce?

I: *Ty jo...asi rodiče, asi rodiče, no. Pak žáci, jakože vrstevníci a až pak učitelé. Ale nejvíce rodiče.*

T: A napadá tě ještě něco k motivaci?

I: *Už ne. Už jsme většinu řekli, no.*

T: A co ta budoucnost, pořád na tom trváš, že to je největší motivace?

I: *Jo, jako jo. Pořád to za to považuju, no. Jako jestli chci na tu střední a pak třeba zkusit i tu vejšku, no.*

T: Chceš se mít dobře prostě, jo?

I: *Jo.*

T: Tak já ti moc děkuju za rozhovor.

I: *V pohodě.*